

Mottagare

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Lokalbehov Vuxenutbildningen**Förlag till beslut**

Informationen tas emot och ärendet återkommer för redovisning på nämnden i februari 2025

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden (GVN) har gett utbildnings- och arbetslivsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag på samnyttjande av förvaltningens befintliga lokaler i norra Visby som ett alternativ till föreslagen nybyggnation för vuxenutbildningen som beslutades vid nämndens sammanträde den 8 februari (GVN 2024/52). Uppdraget har delredovisats till nämndens sammanträde den 4 juni, 18 september, 22 oktober och beslut i ärendet förväntas tas på GVN den 28 november.

Parallellt med detta uppdrag har förvaltningen fått i uppdrag av barn- och utbildningsnämnden (BUN) att göra en översyn av skolorganisationen för grundskolorna i norra Visby, för att anpassa antalet utbildningsplatser utifrån den senaste elevprognosen. Översynen ska även ta hänsyn till det samlade lokalbehovet för förvaltningens samtliga verksamheter i Visby och de samordningsvinster som kan uppnås för de olika verksamheterna. Uppdraget har delredovisats till nämndens sammanträde den 5 juni, 17 september, 23 oktober och beslut i ärendet tas på BUN den 26 november (BUN 2024/606)

Uppdragen utreds parallellt för att ge båda nämnder likvärdiga förutsättningar inför beslut. Uppdragen redovisas kontinuerligt i både BUN och GVN, inför slutgiltigt beslut i november.

Ärendebeskrivning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har gett utbildnings- och arbetslivsförvaltningen i uppdrag att ta fram ett förslag på samnyttjande av befintliga lokaler i norra Visby som ett alternativ till den nybyggnation för vuxenutbildningen som beslutades vid nämndens sammanträde den 8 februari. Uppdraget har delredovisats till nämndens sammanträde den 5 juni, 17 september, 23 oktober och beslut i ärendet tas på BUN den 26 november (BUN 2024/606) vid nämndens sammanträde den 4 juni, 18 september, 22 oktober och beslut i ärendet förväntas tas på GVN den 28 november.

Parallellt med detta uppdrag har förvaltningen fått i uppdrag, av BUN, att göra en översyn av skolorganisationen i norra Visby för att anpassa antalet utbildningsplatser utifrån den senaste elevprognosen. Utredningen har tagit hänsyn till det samlade lokalbehovet för förvaltningens samtliga verksamheter i Visby och de samordningsvinster som kan uppnås för dessa. Uppdraget har delredovisats till barn- och utbildningsnämndens sammanträde den 5 juni och den 17 september fick nämnden förslaget att avveckla Polhemskolan, som är etablerad inom samma kvartersområde som vuxenutbildningen, vid N:a Hansegatan.

Följande beslut togs av BUN ;

- *Barn- och utbildningsnämnden tar emot informationen och ger förvaltningen i uppdrag att fortsätta processen med inriktningen att avveckla Polhemskolan*
- *Förvaltningen ges i uppdrag att redogöra för påverkan på och säkerställa främjande av organisation, kvalitet, personal och elever, samt hur Polhemskolans profilering och arbete kring hållbar utveckling och de globala målen ämnas tas vidare*
- *Uppdragen återrapporteras till nämndens sammanträde 26 november*
- *Förvaltningen ges även i uppdrag att se över dagens modell kring upptagningsområden och kriterierna för det fria skolvalet*

Uppdraget har sedan delredovisats den 23 oktober och den 26 november tar BUN slutgiltigt beslut om skolorganisation för norra Visby. Utredningsuppdragen för BUN och GVN har samordnats utretts parallellt för att ge båda nämnder likvärdiga förutsättningar inför beslut.

Detta innebär att i första hand skall möjligheten för gymnasie- och vuxenutbildningen att gå mot samnyttjande av lokaler utredas i stället för att gå mot nybyggnation för 192 miljoner kronor som finns inskrivet lokal-försörjningsplan och har föreslagits i förvaltningens investeringsbudget. Detta är också helt i linje med det uppdrag som givits förvaltningen att utveckla samnyttjandet av lokaler samt minska investeringsbudgeten i ett ekonomiskt utmanande läge och skjuta på alternativt stryka investeringsäskanden.

Nuläge

Vuxenutbildningen

Har sedan 2017 expanderat med över 200% räknat i antal elever men även i antal medarbetare. Om och tillbyggnad av majoriteten av avdelningens lokaler har varit planerad sedan 2021 men har vid flera tillfällen och av olika skäl skjutits på framtiden. Lokaltillgången och arbetsmiljön har under perioden löst sig på olika sätt bland annat genom att visst underhåll genomförts, avdelningen arbetsliv och etablering har flyttat från Kv. Hackspetten, N:a Hansegatan, till nyare lokaler för att lämna plats till vuxenutbildningen. Modersmålsenheten har successivt minskat i omfattning och har i oktober-24 helt lämnat området och lokalerna har överlämnats till vuxenutbildningen.

Avdelningen har i dagsläget tillgång till tre olika byggnader på Hackspettenområdet (vid N:a Hansegatan och Gesällgatan i norra Visby) som totalt inrymmer cirka 4 400 m² + modersmålsenhetens tidigare lokalyta på 250 m². Till detta tillkommer lokaler som samnyttjas med Wisbygymnasiet olika platser och 900 m² i det som kallas ”Flex-huset” (N:a Hansegatan, för utbildningar inom byggområdet).

Trångboddheten och en successivt försämrad arbetsmiljö har inneburit interna rockader årligen för att på bästa sätt kunna nyttja tillgängliga lokaler. Det finns ett stort behov och flera anledningar till att arbeta för att förbättra vuxenutbildningens arbetsmiljö och tillgodose behovet av ändamålsenliga och till ytan tillräckliga lokaler. Här följer några anledningar;

- Nuvarande lokalerna inom Kv. Hackspetten bedöms inte vara ändamålsenliga och är inte tillräckliga
- En stor del av lokalerna har stora brister rent byggnadstekniskt vilket påverkar arbetsmiljön.
  - Lokalerna har stora brister avseende tillgänglighet och säkerhet, klimat, ljus, ljud, fukt och luft.
  - I delar av byggnaderna är problemen så pass stora att personal har fått förflytta sin arbetsplats till annan byggnad. Problem som huvudvärk, trötthet och utslag har framkommit.
  - Detta dokumenterades redan 2019 i en undersökning och rapport framtagen av Conservator AB, beställd av teknikförvaltningen. Finns även redovisat i avdelningens skyddsrondsprotokoll
- Många rum är inte tillräckliga i storlek, bland annat flertalet klassrum, lokaler som används till stödundervisning, tentamenservice, café, förråd och personalytor.
- Dagens flex- och hybridundervisning kräver lokaler som är mer flexibla för att hantera förändringar över tid. Många elever har behov av närundervisning i klassrummen, och kan med flex-undervisningen vara mer flexibel, och kombinera studierna med till exempel arbete.

Pågående utredningsarbete visar också att det även finns behov av att utveckla samarbetet inom utbildningar och samnyttjandet av lokaler mellan vuxenutbildningen och Wisbygymnasiet, främst inom Visby Norr. Wisbygymnasiet förväntas få fler elever, samtidigt som Vuxenutbildningen expanderar. Tillgången på lokaler är i dag en begränsande faktor för verksamheternas tillväxt. Antalet innevånare i åldersgruppen 16–18 år som kan söka till Wisbygymnasiet kommer att öka mellan år 2024 och 2028. Lokalbehovet är beroende av framtida elevers programval och vilket utbud nämnden kommer att erbjuda. Att förutse eleverna val är dock mycket svårt och det gör att det är svårt att i nuläget göra exakta bedömning av lokalbehoven för gymnasiet. Förvaltningen kan dock redan i dag se att det kommer att vara brist på lokaler för skolmåltid, idrottsundervisning, klassrum

och om yrkesprogram utökas så kommer det även att vara brist på specialsalar för yrkesämnen. Dessa delar är under kontinuerlig utredning och bevakning i samarbete mellan vuxenutbildningen, gymnasiet och central förvaltning. I arbetet med förvaltningens lokalbehovsplan 2026–2035 beskrivs detta ytterligare. Planen redovisas på nämnd i november-24.

Parallellt med detta görs en översyn av hur förvaltningens befintliga lokaler schemaläggs och nyttjas. Syftet är att förbättra kartläggningen av hur lokalerna nyttjas samt tydliggöra vilka möjligheter det finns att nyttja och samnyttja lokaler, såväl inom som mellan nämnderna.

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningens (UAF) bedömning är den att lagändringen¹, där en utökning av det tillgängliga utbudet är huvudsyftet, kommer att ha påverkan på ansvarig nämnds och förvaltnings lokalbehov och i förlängningen ekonomin. Det är rimligt att anta att behovet av att utöka vissa yrkesutbildningar kommer att öka och det bedöms påverka utbildningsutbud och lokaler inom Visby norr, för både Wisbygymnasiet och vuxenutbildningen. I dag finns inte flexibiliteten och möjligheterna eftersom nuvarande lokal- och marktillgång sätter begränsningen.

Förskola och grundskolan

Den senaste befolkningsprognosen för åren 2024–2033 visar att elevtalen minskar kraftigt i det åldersspannet som berör förskolan och grundskolan på Gotland. Elevminskningen kommer att vara störst på norra Gotland och i norra Visby. Jämfört med innevarande budgetår så beräknas Gotland norr minska med 174 elever. Visby norr minskar med 588 elever, ett tapp på 25 % och i kronor omräknat handlar det om ett tapp på 39 miljoner kronor. I norra Visby finns Polhemskolan (F-6), Tjelvarskolan (F-6), Norrbackaskolan (F-6), S:t Hansskolan (F-6) samt Solbergaskolan (7–9). Den nya alléskolan är invigd och i drift sedan augusti 2024 har omväxlande tillhört norra och södra Visby genom åren.

Det ekonomiska läget för Barn- och utbildningsnämnden (BUN) är allvarligt och kraftfulla åtgärder måste genomföras. Strukturella åtgärder är en möjlig åtgärd. BUN har tidigare mot bakgrund av den stora översynen av framtidens förskola och grundskola (BUN 2019:1091) gett beskedet om att skolstrukturen på landsbygden ska hållas intakt. Av den anledningen görs översynen av skolorganisationen i Visby med fokus på norra Visby skolområde där nämnden har förslag att besluta om. Utöver detta finns ett regionövergripande uppdrag utifrån lokalförsörjningsplan att visa på möjligheter till samlokalisering och samnyttjande av lokaler. Ta strategiska beslut om inriktning på framtida investeringar och se möjligheter till samordningsvinster för att nå kostnadseffektivitet.

Bedömning

Förvaltningen ser stora fördelar med att ha en samlad vuxenutbildning med samtliga skolformsdelar för att effektivt kunna nyttja stöd och administration.

---

^{1 1} Regional planering och dimensionering av gymnasial utbildning - Skolverket

Bo Eriksson
Avdelningschef stöd och utveckling

Arbetsinriktningen är den att vuxenutbildningen blir kvar med huvuddelen av sin verksamhet i N.a Visby och parallellt med pågående utredning skall ges möjlighet att växa successivt i förvaltningens befintliga lokaler. För att möjliggöra detta har förvaltningen gjort följande i väntan på att utredningen slutförs och beslut tas.

- Modersmålsenheten har flyttats från Hackspettens område till Solbergaskolan under i september 2024. Det har gett vuxenutbildningen tillgång till ytterligare lektionssalar och mötesrum (ca 250 kvm) inom området
- Förvaltningen undersöker möjligheten att flytta Barn- och elevhälsans (BEH) huvudkontor från Hackspetten-området under 2025. Lokalerna ligger i en av byggnaderna som vuxenutbildningen nyttjar del av i dag och innebär att ca 370 kvm skulle kunna överlåtas till vuxenutbildningen efter genomförd flytt
- Eftersom beslutsfattande och byggprojekt fördröjts har förvaltningen behövt förlänga avtalet för inhyrd paviljong två år från 2024-09-30

Utifrån ovanstående förändringar och aktuella förslag har vuxenutbildningen sammanställt en ny nulägesbedömning för att uppdatera lokalbehoven. Bedömningen är enligt följande; De nytillkomna lokalerna som modersmålsenheten lämnat innebär att exempelvis vård- och barn- och fritidsutbildningar kan flyttas, vilket gör att klassrums- och eventuell kontorsyta frigörs i annan byggnad. Åtgärderna gör att trycket på lokalerna lättar något och det ges även möjlighet att ”stänga” alt. minska nyttjandet av de ytor där arbetsmiljön, enligt tidigare dokumentation, inte är tillfredställande. Avseende barn- och elevhälsans lokaler vid Mästergatan är det primärt i form av kontorslokaler och grupprum som vuxenutbildningen ser möjligheter. Det är dock i dagsläget svårt att bedöma och planera för nyttjandet då vuxenutbildningen ännu inte kunnat göra platsbesök och bedöma möjligheterna. Framöver behöver vuxenutbildningen tid för att tillsammans med skyddsombud och fackliga representanter göra platsbesök och se över ritningar för att ta fram möjliga förbättringsförslag.

Om det blir om- och tillbyggnad eller nybyggnation av Vuxenutbildningens lokaler återstår att se. Vilket alternativ det blir avgörs av nämndernas beslut i november-24. Efter slutförd utredning av grundskoleorganisation Visby norr och oavsett vad beslutet blir skall projektdirektiv och projektplan skrivas för planerad byggnation. Det arbetet genomförs i samarbete mellan förvaltningens försörjningssamordnare, vuxenutbildningen och teknikförvaltningen.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-10-25

Utbildnings- och arbetslivsförvaltningen

Torsten Flemming
Utbildningsdirektör